

Represseeritute õigus

- Okupatsioonirežiimide poolt represseeritud isiku seadus
- Rakendussätted
- Kommentaarid

SISUKORD

- 3 Me pole unustanud
Ken-Marti Vaher, justiitsminister
- 4 Represseeritud isikud: nende toetused, soodustused ja pensioniõigused
Sotsiaalkindlustusamet
- 6 Sotsiaalpoliitika represseeritutele
Marko Pomerants, sotsiaalminister
- 8 Töö õiguse nimel peab jätkuma
Urmas Reinsalu,
Riigikogu põhiseaduskomisjoni esimees
- 9 Okupatsioonirežiimide poolt represseeritud isiku seadus
- 13 Represseeritule ja represseerituga võrdsustatud isikule tervishoiuteenuste ja ravimite hüvitamise määrad, tingimused ja kord
- 16 Represseeritu tunnistuse andmise korra ning taotluse ja tunnistuse vormi kehtestamine ning represseeritu tunnistusi väljastava asutuse määramine
- 19 Kontaktandmed

Eestlaste mälus ja minevikus on palju ülekohut, mida ei tohi unustada. Siin on sobiv korrata endise nõukogude poliitvangi Enn Sarve sõnu: “Mäletamine on ainus usaldatav teejuht tulevikku. Mäletamine on seetõttu kohustus. Meie minevik on rahvuse säilitamise vagur kangelaslugu, suur õppetund tänastele noortele. Isegi meie riikluse peatamine pooleks sajandiks on väärtuslik kogemus: õpetus, et demokraatia nõrgestamine, opositsiooni suu sulgemine ja valitsemistöõ läbipaistvuse kadumine hõlbustab vaenlase tegevust. See on kogemus vigadest, mida ei tohi kunagi enam korrata.”

Me pole unustanud

Noorema põlvkonna moraalne kohustus on vanema põlvkonna teadmiste toel edasi tegutseda. Esimene käegakatsutav tulemus on tänaseks juba saavutatud: käesoleva aasta 1. jaanuaril jõustus okupatsioonirežiimide poolt represseeritud isiku seadus. Selle töötas välja valitsuse moodustatud asjatundjate komisjon (nimetagem seda koostööfoorumiks), kus on esindatud ka represseeritute organisatsioonid. Seaduse sünnile aitas kaasa kolmest peamisest põhimõttest kinnipidamine:

VAJAME LEEVENDUST

Eesti riik aitab leevendada okupatsioonivõimude tegevuse läbi kannatada saanud inimeste olukorda. Okupatsioonirežiimide poolt represseeritud isiku seaduse abil püüabki Eesti Vabariigi Valitsus seda teha läbi erinevate toetuste ja soodustuste. Tänapäevane elujõuline elanikkond peab seisma hea nende inimeste huvide eest, kes käisid läbi Siberi õudused ja hoidsid ka kõige pimedamatel aegadel põranda all elus mõtet, et kunagi on Eesti taas iseseisev riik. Okupatsioonid – nii Suur-Saksa kui ka Nõukogude okupatsioon – hävitasid Eesti elanikkonda ja tekitasid paljude Eesti inimeste tervisele ja töövõimele korvamatut kahju. Võimatu on möödunud täielikult heastada. Leevendada küll.

TAHAME HÜVITUST

Rahvusvahelises õiguses on peale Nürnbergi otsust natsismi hukkamõistmise kohta juurdunud põhimõte, mille kohaselt lasub okupantriigil kohustus hüvitada tekitatud kannatused. Rõhutamist väärib sõna “hüvitama”. Kannatanutel on õigus nõuda ja saada Eestit okupeerinud riikidelt hüvitust. Okupantriigid on rikkunud jämedalt rahvusvahelise õiguse norme ning Justiitsministeerium tegeleb täna tõsiselt võimaliku järgneva tegevusplaani analüüsiga.

Siinkohal on sobiv lisada, et kuna seaduse loomisel on lähtutud mitmetest rahvusvahelistest õigusaktidest,

siis on võetud seoses sellega kasutusele ka mõiste “represseeritud”. Põhjendusel, et just selle mõiste kasutamine annab lähtuvalt rahvusvaheliselt aktsepteeritud põhimõtetest võimaluse esitada lähitulevikus hüvitamise nõue.

VALITSEME ÕIGLASELT

See on ajalooline ebaõiglus, et kommunismi kuritegude üle pole mõistetud kohut. Ühtekokku 54 aastat ja 75 päeva järjest kestnud 3 okupatsiooni tähendasid Eestile ligi 90 000 hukkunut ning umbes sama palju kodumaalt lahkunuid. See on korvamatu kaotus. Seda kõike on tohutult rohkem, kui üks väike rahvas peaks kanda suutma.

Eesti Vabariigi valitsuse roll õigluse loomisel on suur. Hea on siinkohal meenutada seda, kuidas tugeva tahtmise korral saab väikesest suur. Eesti ja Läti justiitsministrid algatasid 2003. aasta lõpul koostöö kommunistlike totalitaarregiimide hukkamõistmiseks. Eesmärgiks haarata kaasa kogu Euroopa. Tänapäevaks on saanud väikeset teravast lainest kõrge ja jõuline – on põhjust loota, et sügisel mõistab kommunistliku totalitaarregiimi hukka ka Euroopa Parlament. Euroopa Rahvapartei, Europarlamendi suurim fraktsioon, on resolutsiooni juba vastu võtnud.

Minu sügav lugupidamine ja tänu kõigile teile, kes te olete hoolimata lõpututest vintsutustest, valust ja hirmust hoidnud endas tallel vabadsaadet, unistust oma riigist ning pole jätnud jonnile selle nimel tegutseda. Me saime tagasi oma riigi. Ja mina tegutsen täna selle nimel, et õiguse ja inimeste toe abil lõpuni minna – et õiglus pääseks võidule.

Ken-Marti Vaher
Justiitsminister

Represseeritud isikud: nende toetused, soodustused ja pensioniõigused

2004. aasta 1. jaanuaril jõustunud okupatsioonirežiimide poolt represseeritud isiku seaduse kohaselt tagatakse natsi-Saksa või Nõukogude Liidu okupatsiooniperioodil õigusvastaselt represseeritud isikutele toetused ja soodustused ning riikliku pensioni määramise ja arvutamise erikord.

REPRESSEERITU TUNNISTUS

Represseeritu tunnistus on dokument, millega saab taotleda represseeritutele ettenähtud toetusi ja tõendada õigust soodustustele. Tunnistus kehtib koos isikut tõendava dokumendiga.

Represseeritu tunnistus väljastatakse Sotsiaalkindlustusameti piirkondliku pensioniameti kaudu. Selle saamiseks tuleb pensioniametile esitada taotlus ja lisada:

- Eesti Vabariigi kodaniku pass või 1940. aasta 16. juuni seisuga Eestis elamise õigust tõendav dokument koos isikut tõendava dokumendiga
- represseerimist tõendav dokument, kuhu on märgitud repressiooni alguse ja lõpu aeg.

Lapsed, kes sündisid asumisel või kinnipidamiskohas, esitavad ka sünnitunnistuse ning vanema represseerimist ja selle alguse ja lõpu aega tõendava dokumendi.

Meelsusvangid esitavad ka rehabiliteeriva kohtuotsuse.

Kuni 1. jaanuarini 2005. a võib toetuste ja soodustuste taotlemisel represseeritu tunnistuse asemel kasutada rehabiliteerimistunnistust või arhiiviteatist või muud dokumenti, millelt nähtub isiku represseerimine.

REPRESSEERITUD ISIKUTE TOETUSED

Sotsiaalkindlustusameti piirkondlike pensioniametite kaudu saavad represseeritud isikud järgmisi toetusi:

- **Eriarstile makstud visiiditasu, retseptiravimite ja hambaraviteenuste hüvitist** makstakse ühes kalendriaastas kokku kuni 450 krooni. Kui represseeritu on kalendriaasta jooksul teinud nimetatud kulutusi väiksemas summas kui 450 krooni, siis hüvitatakse tegelikult tasutud summa.
- **Meditasiiniliste abivahendite ostmise hüvitist** makstakse ühes kalendriaastas kuni 200 krooni. Kui represseeritu on kalendriaasta jooksul ostnud meditsiinilisi abivahendeid väiksemas summas kui 200 krooni, siis hüvitatakse tegelikult tasutud summa.
- **Taastusravi tuusiku hüvitist** makstakse ühes kalendriaastas kuni 500 krooni. Kui taastusravi tuusiku kulutused on kalendriaastas väiksemad kui 500 krooni, siis hüvitatakse tegelike kulutuste summa. Taastusravi hüvitisele on õigus üle 63-aastastel represseeritudel või noorematel represseeritudel, kellele makstakse vanaduspensionari riikliku pensionikindlustuse seaduse alusel.

Taastusraviarvet represseeritule rahas ei hüvitata. Seda tehakse järgmisel viisil:

- 1) pensioniamet väljastab represseeritule tema taotluse ja arsti saatekirja alusel garantiikirja. Sellega kinnitab pensioniamet taastusraviarve eest tasumise kohustuse ülevõtmist kuni 500 krooni ulatuses. (Kui arve on väiksem kui 500 krooni, võetakse kohustus üle taastusravi tegeliku maksumuse ulatuses);
- 2) garantiikirja esitab represseeritu taastusraviasutusele ning tasub teenuse eest osas, mis ületab garantiis märgitud summa.

Juhul kui taastusraviteenuse eest tasumise kohustus on üle võtnud haigekassa, kuid isik peab taastusraviasutuses oldud ravipäevade eest ise tasuma (nn omaosalus), makstakse represseeritule taastusravi omaosaluse hüvitist. Seda hüvitist makstakse esitatud kuludoku-

mentide alusel rahas vastavalt isiku tehtud kulutustele, kuid mitte üle 500 krooni kalendriaastas.

Kõiki eespoolnimetatud toetusi taotletakse pensioniameti kaudu.

Avaldus ja sellele lisatud dokumendid tervisehäirete raviks ja leevendamiseks tehtud kulutuste kohta tuleb esitada pensioniametile hiljemalt kulutuste tegemisele järgneva kalendriaasta 15. jaanuaril.

- **Kui avaldus ja nõuetekohased dokumendid kalendriaasta kulude kohta on esitatud enne sama aasta 15. juunit, makstakse hüvitist 1. augustiks.**
- **Kui avaldus ja dokumendid on esitatud enne järgmise aasta 15. jaanuari, makstakse hüvitist 1. märtsiks.**
- **Hüvitist makstakse pangakontole või posti teel.**

REPRESSEERITUD ISIKUTE SOODUSTUSED

Lisaks toetustele on represseeritud õigus järgmistele soodustustele:

- õigus külastada tasuta riigimuuseumi, üldlaulu- ja tantsupidu ning koolinoorte laulu- ja tantsupidu
- õigus tegeleda tasuta harrastuskalapüügiga
- isiku omandis oleva kinnisasja kohta väljavõtete tegemine maakatastrist on vabastatud riigilõivust
- kohalik omavalitsus võib maamaksust vabastada elamumaa, kui represseeritud isik ei saa sellelt rendi- või üüritulu
- alates 01.01.2005. a on õigus kuni 50%-lisele soodustusele ühistranspordi riigisisestel liinidel.

REPRESSEERITUD ISIKUTE PENSIONIÕIGUSED

Okupatsioonirežiimide poolt represseeritud isiku seaduses sätestatud represseeritud isikute pensioniõigused on üldjoontes samad represseeritud isikutele senikehtinud pensioniõigustega. Lisandunud on pensioniõigused asumisel või kinnipidamiskohas sündinud lastele.

Õigus soodustingimustel vanaduspensionile on vähemalt

15-aastase Eestis omandatud pensionistaažiga isikutel:

- 1) kes on viibinud kinnipidamiskohas või asumisel*;
- 2) kes sündisid asumisel või kinnipidamiskohas, kus nende vanem oli õigusvastase repressiooni ohvrina*;
- 3) kes võtsid osa Tšernobõli aatomielektrijaama avarii tagajärgede likvideerimisest**.

Pensionioigusliku staaži hulka arvatakse:

- võõrriikide okupatsiooni vastases relvastatud vabadusvõitluses osalemise või õigusvastaste repressioonide eest varjamise aeg – ühekordselt;
- õigusvastaselt vahi all, kinnipidamiskohas või asumisel oleku aeg (s.h aeg põgenemise ja hilisema vahistamise vahel) – kolmekordselt;
- sõjavangis, II maailmasõja ajal koonduslaagris, getos, samuti aastatel 1941-1942 töö- ja ehituspataljonis või töö- ja ehituskolonnis viibimise aeg - kolmekordselt;
- juhul kui represseeritud isikul oli keelatud Eestis elamine, tema vahi alt, kinnipidamiskohast või asumiselt vabanemisele järgnenud aeg kuni Eestisse elama asumise õiguse andmiseni – poolteisekordselt;
- asumisel või kinnipidamiskohas sündinud lastele vanema asumisel või kinnipidamiskohas oleku aeg kuni lastele Eestisse naasmise loa ja reaalse võimaluse andmiseni – kolmekordselt.

Pensionilisa arvutatakse juurde:

- kinnipidamiskohas või asumisel (ka seal sündinud laste), samuti sõjavangis või II maailmasõja ajal koonduslaagris või getos viibinud isikute töövõimetuspensionile -20 % rahvapensioni määra;
- tuumakatastroofi, tuumakatsetuse või aatomielektrijaama avarii tagajärjel vähemalt 40 % suuruse püsiva töövõimetusega isiku pensionile – 10 % rahvapensioni määra.

Represseeritud isikutele ettenähtud pensioniõigused laienevad ka Eesti õigusaktide alusel rehabiliteeritud isikutele.

Sotsiaalkindlustusamet

* Õigus vanaduspensionile tekib nii mitu aastat enne üldisesse vanaduspensioniiikka jõudmist kui mitu täisaastat isik kinnipidamiskohas või asumisel viibis, ent mitte varem kui 5 aastat enne vanaduspensioniiikka jõudmist.

** Neile määratakse soodustingimustel vanaduspension 5 aastat enne üldisesse vanaduspensioniiikka jõudmist.

Sotsiaalpoliitika repressseeritule

Kuna repressioonid puudutasid nii suurt hulka Eesti elanikkonnast, pidas valitsus õigeks, et riik annaks hinnangu aset leidnud okupatsiooniaegse riigivõimu omavolile ning toetaks inimesi, kes olid selle ohvrid.

Inimelude mastaabis on sajanditepikkune võõraste võimude all elamine olnud rahvale ränk. Eestlase kangekaelsus on meil aidanud siiski võimaluste piirides iseendaks jääda ja teineteise toel hakkama saada. Lähimineküü võõrvõimu pahategudega peame tegelema ka täna - taas selleks et aidata hakkama saada.

NÕUKOGUDE VÕIMU TUHANDED OHVRID

Poolesaja aasta jooksul elas Eesti üle kolm okupatsiooni: Nõukogude okupatsioon aastatel 1940-1941, Saksa okupatsioon aastatel 1941-1944 ja teine Nõukogude okupatsioon aastatel 1944-1991. Pärast Eesti okupeerimist sotsialistliku Nõukogude Liidu poolt järgnesid poliitilised, majanduslikud ja sotsiaalsed ümberkorraldused ja massiterror. Ekspertide hinnangul oli esimese Nõukogude okupatsiooni ohvreid ehk kaotatud inimelusid ligi 50 000. Saksa okupatsioon röövis Eestimaa pinnalt veel lisaks umbes 32 000 inimest. Ning viimase ehk teise nõukogude okupatsiooni massiterrorite tagajärjel hinnatakse hukkunuks 121 000 inimest. Vahistamised, küüditamised, hukkamised.

HIRM, VALU, NÄLG.

Süütud inimesed saadeti ilma ettevalmistuseta suretamisrežiimiga laagritesse ja vähearenenud kaugesse piirkondadesse külma ja nälja kätte, selgesse surma – mitte vabana vaid sunnitöölisena. Vabadus tuli, aga paljude jaoks liiga hilja.

LEEVENDAV SEADUS

Kuna repressioonid puudutasid nii suurt hulka Eesti elanikkonnast, pidas valitsus õigeks, et riik annaks hinnangu aset leidnud okupatsiooniaegse riigivõimu omavolile ning toetaks inimesi, kes olid selle ohvrid.

Riiklikus pensionikindlustuse seaduses olid repressseeritutele ette nähtud soodustused – nende pensioniõiguslikku staaži arvutatakse sooduskorras. See tähendab seda, et kinnipidamiskohas või asumisel oleku aas-

taid arvestatakse pensionistaaži arvutamisel kuni kolmekordselt. Valitsus otsustas nüüd aga, et okupatsioonirežiimide poolt represseeritud isikud vajavad lisaks kehtivatele soodustustele veel eraldi seadust, mis aitaks leevendada 17. juunist 1940 kuni 20. augustini 1991 õigusvastaselt represseeritud isikutele tekitatud ülekohut. Seaduse vastuvõtmist toetasid kõik riigikogu fraktsioonide esindajad.

KES ON REPRESSEERITU?

Seaduseelnõud ette valmistanud töögrupi liikmete hinnangul oli aastatel 1941 kuni 1991 represseeritud peaaegu kogu Eesti elanikkond. Kuna seaduses ei ole võimalik kogu elanikkonda hõlmata, siis on tehtud kindel valik, mille aluseks võeti isiku karistatus okupatsioonivõimude poolt. Seaduse definitsiooni järgi on Eestis praegu hinnanguliselt 24 500 – 25 000 represseeritud, kellest Siberis sündinuid on umbes 1 700. Pensionil olevaid represseeritud on umbes 19 000 ning ligikaudu 4000 on mittepensionärid.

TÖÖ LÄHEB JÕUDSALT EDASI

Lisaks soodustustele võttis Vabariigi Valitsus seadusega endale kohustuse asutada sihtasutus, mis hakkab tegelema represseeritud inimeste abistamise küsimustega, korraldada represseeritud mälestuse jäädvustamist ja okupantriikide repressiivpoliitika uurimist ning moodustada valitsuskomisjon, kes teeb ettepanekuid vajalike õigusaktide ettevalmistamiseks ja edendab asjakohaseid koostööprojekte.

SEADUS TOETAB

Seadusega antakse võõrvõimude ohvritele mitmesuguseid soodustusi ja toetusi, mis peaksid osaliselt aitama leevendada repressiooni tagajärjel tekkinud raskusi, näiteks tervisekahjustusi, töövõime langust ja muid probleeme. Seadusega kehtestatud soodustused ja toetused kahtlemata ei suuda heastada õigusvastaste repressioonidega tekitatud kahju, kuid kindlasti aitab osaliselt lahendada probleeme, mis on otseselt või kaudselt neist repressioonidest põhjustatud.

Lugupidamisega,

Marko Pomerants

Sotsiaalminister

REPRESSEERITUTEKS LOETAKSE

isikud, kes represseerimise ajal olid Eesti Vabariigi kodanikud või 1940. aasta 16. juuni seisuga Eestis õiguspäraselt elanud mittekodanikud. Seejuures nn baasidelepingu alusel Eestis elanud isikuid represseerituteks ei tunnistata.

Õigusvastaselt represseeritute hulka kuuluvad järgmised isikud:

- genotsiidiohvid;
- töökspidamiste, varandusliku seisu, päritolu või usu tõttu vangistatud või asumisele saadetud isikud;
- okupantriigi poolt oma kodanikele kehtestatud erikohustuste (nt väeteenistus, riigitrüüdus) täitmata jätmise tõttu vangistatud või asumisele saadetud isikud;
- okupatsioonirežiimide poolt karistatud vabadusvõitlejad – meelsusvangid;
- küüditatud;
- II maailmasõja ajal või sõjavangina vahetult pärast II maailmasõja lõppu Nõukogude Liidu tööpataljonis sunniviisilisele tööle allutatud isikud;
- Saksa okupatsiooni ajal väljapoole Eestit sunniviisilisele tööle saadetud isikud;
- isikud, kellel keelati Eestis elamine;
- tuumakatsetuste ohvid ja sunniviisiliselt tuumakatastroofi piirkonda saadetud isikud;
- lapsed, kes sündisid asumisel või kinnipidamiskohas, kus vanem oli õigusvastase repressiooni ohvrina.

Justiitsministeerium

Töö õiguse nimel peab jätkuma

Euroliit on üksmeelselt hukka mõistnud natsistlikud kuriteod ja ideoloogia ning peab ka kommunismile ühemõttelise hinnangu andma.

TÖÖ ÕIGUSE NIMEL PEAB JÄTKUMA

Eesti Vabariigi kohus on oma kodumaa nimel kannatanute eest seista ning vastuvõetud Okupatsiooni-režiimi poolt represseeritud isiku seadus on selles osas tubli samm edasi.

Mul on hea meel, et samaaegselt on arenemas teisedki olulised protsessid. Veidi siinkohal neistki.

EUROOPA LIIT JA KOMMUNISMI HUKKAMÕIST

Euroopa Liit on üksmeelselt hukka mõistnud natsistlikud kuriteod ja ideoloogia. Nüüd on aeg anda ühemõtteline hinnang ka kommunismile, asetamaks suhtumine inimsusevastastesse režiimidesse tasakaalu.

Esimeseks sammuks selles suunas peab saama Euroopa Parlamendi resolutsioon, mis mõistaks hukka kommunistliku ideoloogia ja sellel põhinevate režiimide kuriteod inimsuse vastu. Iga Euroopa Liidu kodanikuni peab jõudma arusaam mineviku inimsusevastaste režiimide olemusest.

KOMMUNISMIKURITEGUDE UURIMINE

Sama tähtis kui kommunismi taunimine kogu Euroopas on ka repressiivpoliitika uurimine. Hiljuti valmis Eestis Okupatsioonirežiimide Repressiivpoliitika Uurimise Riikliku Komisjoni 12-aastase uurimustöö lõppraport – nn Valge Raamat. See raport saab loodetavasti

kättesadavaks ka laiemale publikule. Uuringuid jätkatakse, kuid et saada mingisugustki hüvitust kannatustele, on vaja ka tegusid. Järgneva tegevusplaani otsustab Vabariigi Valitsus.

LEIN JÄÄB, TÖÖ JÄTKUB

14. juuni on leinapäev. Sel päeval mälestatakse kommunismiohvreid mitmetes Euroopa riikides. Soovin, et sellest päevast saaks lähitulevikus üleeuroopaline kommunismiohvrite mälestuspäev.

Avaldan lugupidamist vabadusvõitlejaile ja represseeritutele – meestele ja naistele, kes jäid rasketel aegadel Eestile truuks. Me ei unusta seda ning jätkame tööd õiguse nimel.

Urmas Reinsalu

Riigikogu põhiseaduskomisjoni esimees

Okupatsioonirežiimide poolt represseeritud isiku seadus

Vastu võetud 17. detsembril 2003. a

1. PEATÜKK

ÜLDSÄTTED

§ 1. Seaduse eesmärk ja reguleerimisala

(1) Käesoleva seaduse eesmärk on leevendada Eestit okupeerinud riikide poolt 1940. aasta 16. juunist kuni 1991. aasta 20. augustini õigusvastaselt represseeritud isikutele tekitatud ülekohtu.

(2) Käesoleva seadusega sätestatakse õigusvastaselt represseeritud isiku mõiste, õigusvastaselt represseeritud isikutele laienevad soodustused ja toetused ning pensioniõigused. Käesoleva seaduse reguleerimisalasse ei kuulu vara õigusvastane võõrandamine ega sellega kaasnenud tagajärgede leevendamine. Õigusvastaselt represseeritud isiku mõiste käesolevas seaduses on määratletud rahvusvahelise õiguse alusel koos kõigi sellest tulenevate järeldustega.

(3) Käesolevas seaduses ettenähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse (RT I 2001, 58, 354; 53, 336; 2002, 61, 375; 2003,

20, 117) sätteid, arvestades käesoleva seaduse erisusi.

§ 2. Õigusvastaselt represseeritud isik

(1) Õigusvastaselt represseeritud isik (edaspidi represseeritu) käesoleva seaduse mõistes on isik, kes represseerimise ajal oli Eesti Vabariigi kodanik või 1940. aasta 16. juuni seisuga Eestis õiguspäraselt asunud mittekodanikust alaline elanik, välja arvatud Eesti Vabariigi ja NSV Liidu vahel 1939. aasta 28. septembril sõlmitud lepingu (nn baasidelepingu) ja sellest tulenevate aktide alusel Eestisse tulnud või toodud isik,

1) kes on genotsiidi, nagu see on määratletud genotsiidi vältimise ja karistamise 1948. aasta konventsioonis (RT II 1994, 27, 103), ohver;

2) keda karistati vangistusega, asumisele saatmisega või psühhiaatrilise eriraviasutusse paigutamise ja teo teostamise, poliitiliste või muude vaadete, usutunnistuse, rassilise või etnilise kuuluvuse, kodakondsuse, sünnipära, sotsiaalse päritolu või varandusliku seisuga pärast;

3) keda karistati vangistusega või asumisele saatmisega okupantriigi enda kodanikule kehtestatud erikohtustuse (väeteenistus, riigitruu-

dus, sunduslik maailmavaade, territooriumilt lahkumise keeld jms) täitmata jätmise eest;

4) keda karistati vangistusega või asumisele saatmisega selle eest, mida ta tegi enne okupatsiooni või selle ajutisel vaheajal, välja arvatud juhul, kui tegu oleks olnud karistatav ka Eesti Vabariigi seaduste alusel;

5) keda karistati vangistusega või asumisele saatmisega päritolu või üldiste isikutunnuste alusel individuaalset süüd tuvastamata;

6) keda karistati vangistusega või asumisele saatmisega osalemise eest okupatsioonivastase iseloomuga protestiaktis või riiklikku enesemääramise õigust rõhutavas aktis või muu rahvusvaheliselt tunnustatud inimõiguse või põhivabaduse teostamise või teostamiskatse eest, sõltumata kuriteoliigist, mis okupantriik talle formaalselt omistas;

7) kes deporteeriti (küüditati või asustati ümber) tema alalisest, okupeeritud territooriumil olevast elukohast kas okupantriigi või mõne muu riigi territooriumile, olgu see okupeeritud või mitte, või kes jäeti pärast karistuse ärakandmist sundasumisele väljapoole Eesti territooriumi;

8) kes viidi Eestist 1941. aastal NSV Liitu ning allutati sunniviisilisele

tööle koos vabaduse piiramisega tööpataljonis, ehituskolonnis või töökolonna üksuses või kes saadeti Suur-Saksa okupatsiooni ajal sunniviisiliselt tööle väljapoole Eesti territooriumi;

- 9) kes pärast sõjavangi langemist või repatrieeritava isikuna allutati sunniviisilisele tööle koos vabaduse piiramisega NSV Liidu tööpataljonis, ehituskolonnis või töökolonnis;
- 10) keda õigusvastase repressiooni eest ennast varjanuna karistati vangistusega või asumisele saatmisega teo või tegude pärast, mida ta pani toime hädakaitse või häda seisundi olukorras Eesti Vabariigi seadusega kehtestatud piire ületamata, välja arvatud juhul, kui tegu oleks olnud karistatav ka Eesti Vabariigi seaduste alusel;
- 11) kellel keelati Eestis elamine;
- 12) kes allutati katseobjektina kiiritusele seoses tuumapommi löhkamisega;
- 13) kes saadeti sunniviisiliselt tuumakatastroofi piirkonda katastroofi tagajärgede likvideerimiseks.

(2) Represseerituks loetakse ka käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isiku laps, kes sündis vanema asumisel või kinnipidamiskohas oleku ajal või pärast vanema vabanemist kuni ajani, mil vanemale anti luba ja reaalne võimalus Eestisse naasmiseks.

(3) Represseerituks ei loeta käesoleva paragrahvi lõikes 1 või 2 kirjeldatud isikut, kes on töötanud lõikes 1 nimetatud repressioone kohaldanud asutuse koosseisus, välja arvatud alama taseme teenindava või majanduspersonali hulka kuuluvana, ning isikut, kes astus ÜK(b)P-sse enne 1954. aasta 1. jaanuari, samuti isikut, keda karistati kuriteo eest, mis oleks olnud karistatav ka Eesti Vabariigi seaduste alusel.

§ 3. Okupantriik

Okupantriigid käesoleva seaduse mõt-

tes on Eesti Vabariiki 1940. aasta 16. juunist kuni 1991. aasta 20. augustini okupeerinud riigid.

§ 4. Represseerituga võrdsustatud isik

(1) Eesti Vabariigi kodanik, kes välisriigilt ei saa ega ole saanud kompensatsiooni käesoleva lõike punktides 1 ja 2 kirjeldatu eest, võrdsustatakse represseerituga (edaspidi represseerituga võrdsustatud isik), kui:

- 1) isik võttis osa alates 1940. aasta 16. juunist Eesti riikliku iseseisvuse taastamise eest peetud relvastatud võitlusest;
- 2) isik invaliidistus mobiliseerituna või ajateenijana NSV Liidu relvajõududes ega võtnud osa Eesti territooriumil repressioonide läbiviimisest.

(2) Represseerituga võrdsustatuks ei loeta isikut, kes mobiliseeriti Punaarmeele kui ÜK(b)P, ÜLKNÜ või ELKNÜ liige või liikmekandidaat või kes kuulus NKVD (MVD) hävitus- või rahvakaitsepataljoni või töölispolgu koosseisu või kes mobiliseeriti Saksa sõjaväkke NSDAP liikmena või liikmekandidaadina ning kes vastab käesoleva seaduse § 2 lõikes 3 sätestatud tingimustele.

§ 5. Vabariigi Valitsuse kohustused

Vabariigi Valitsus:

- 1) asutab represseerituid ja represseeritute võrdsustatud isikuid kaasates koostööfoorumina justiitsministri juhitava valitsuskomisjoni, mille ülesanne on teha vajalike õigusaktide ettevalmistamiseks ettepanekuid ning korraldada koostööd valitsus- ja omavalitsusstruktuuridega, ühiskondlike organisatsioonidega ja mittetulundusühingutega;
- 2) korraldab represseeritute ja represseeritute võrdsustatud isikute mälestuse jäädvustamist ning okupantriikide represseeritute uurimist;

- 3) korraldab represseerituid abistava sihtasutuse asutamist.

2. PEATÜKK

TOETUSED JA SOODUSTUSED

§ 6. Tervishoiuteenuste ja ravimite hüvitamine

(1) Represseeritule ja represseerituga võrdsustatud isikule hüvitatakse sotsiaalministri määrusega kehtestatud määras, tingimustel ja korras:

- 1) ühe kalendriaasta jooksul eriarstiabi tervishoiuteenuse osutajatele tasutud visiiditasu;
- 2) ühe kalendriaasta jooksul ambulatoorseks raviks vajalike retseptiravimite ostmiseks tasutud summa;
- 3) taastusravi tuusiku maksumus, kui isikule on määratud riikliku pensio- nikiindlustuse seaduse (RT I 2001, 100, 648; 2002, 53, 336 ja 338; 61, 375; 2003, 20, 116; 48, 343) alusel vanaduspension või isik on üle 63 aasta vana;
- 4) ühe kalendriaasta jooksul meditsiiniliste abivahendite ostmiseks tasutud summa;
- 5) ühe kalendriaasta jooksul hambaraviteenuste eest tasutud summa.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tervishoiuteenuste eest tasutakse riigieelarves selleks ettenähtud vahenditest Sotsiaalministeeriumi kaudu.

§ 7. Soodustused

(1) Represseeritul ja represseerituga võrdsustatud isikul on represseeritu tunnistuse ettenäitamisel õigus:

- 1) tasuta külastada üldlaulupidu ja üldtantsupidu ning koolinoorte laulu- ja tantsupidu;
- 2) tasuta külastada riigimuuseumi;
- 3) tasuta tegelda harrastuspüügiga kalapüügiseaduses (RT I 1995, 80, 1384; 1996, 27, 567; 1998, 108/109, 1784; 1999, 10, 152; 54, 583; 95, 843; 2000, 13, 92; 54, 348;

81, 514; 2001, 18, 88; 2002, 41, 250; 61, 375; 63, 387; 2003, 9, 43) sätestatud tingimustel.

(2) Represseeritud ja represseerituga võrdsustatud isikul on õigus kuni 50-protsendilisele sõidusoodustusele ühistranspordis riigisisel liiniveol ühistranspordiseaduses (RT I 2000, 10, 58; 2001, 18, 85; 2002, 53, 336; 61, 375; 63, 387; 110, 654; 2003, 20, 116; 58, 387; 71, 471) ja selle alusel sätestatud korras.

3. PEATÜKK

REPRESSEERITU TUNNISTUS JA MURTUD RUKKILILLE MÄRK

§ 8. Represseeritu tunnistus ja selle andmise kord

(1) Represseeritu tunnistus (edaspidi tunnistus) on dokument, mis tõendab isiku vastavust käesoleva seaduse § 2 lõike 1 või 2 või § 4 lõikes 1 sätestatud tingimustele.

(2) Tunnistuse andmise korra ning taotluse ja tunnistuse vormi kehtestab ja tunnistusi väljastava asutuse määrab Vabariigi Valitsus määrusega.

§ 9. Tunnistuse andmisest keeldumise alused

Tunnistuse andja keeldub tunnistust andmast, kui:

- 1) isik ei vasta käesoleva seaduse § 2 lõikes 1 või 2 sätestatud tingimustele;
- 2) isik ei vasta käesoleva seaduse § 4 lõikes 1 sätestatud tingimustele;
- 3) isik vastab § 2 lõikes 3 sätestatud tingimustele;
- 4) isik vastab § 4 lõikes 2 sätestatud tingimustele.

§ 10. Murtud Rukkilille märk

(1) Murtud Rukkilille märgi kandmise

õigus on represseeritud ja represseerituga võrdsustatud isikul.

(2) Murtud Rukkilille märgi andmise ning kandmise korra ja Murtud Rukkilille märgi kirjelduse kehtestab Vabariigi Valitsus.

4. PEATÜKK PENSIONIÕIGUSED

§ 11. Pensioniõiguste subjekt

Käesolevas peatükis sätestatud pensioniõigused ei laiene represseerituga võrdsustatud isikule, välja arvatud juhul, kui isik vastab käesolevas peatükis sätestatud tingimustele.

§ 12. Soodustingimustel vanaduspension

Õigus soodustingimustel vanaduspensionile riikliku pensionikindlustuse seaduse mõistes on:

- 1) represseeritud, kellel on olemas vanaduspension määramiseks nõutav pensionistat ja kes õigusvastaselt represseerituna on viibinud kinnipidamiskohas või asumisel, samuti käesoleva seaduse § 2 lõikes 2 nimetatud isikul – üks aasta enne vanaduspensioniiikka jõudmist iga kinnipidamiskohas või asumisel viibitud täis-aasta kohta, ent mitte varem kui viis aastat enne vanaduspensioniiikka jõudmist;
- 2) isikul, kes võttis osa Tšernobõli aatomielektrijaama avarii tagajärgede likvideerimisest, – viis aastat enne vanaduspensioniiikka jõudmist.

§ 13. Pensioni hulka arvatav staaž

(1) Pensioniõigusliku staaži hulka arvatakse:

- 1) Eesti Vabariigi territooriumil võõrriikide okupatsiooni vastases relvastatud vabadusvõitluses osalenud või ennast õigusvastaste rep-

ressioonide eest varjanud isiku vabadusvõitluses osalemise või enese varjamise aeg ühekordselt;

- 2) represseeritu õigusvastaselt vahil, kinnipidamiskohas või asumisel oleku, sealhulgas põgenemise ja hilisema vahistamise vaheline aeg kolmekordselt;
- 3) sõjavangis, II maailmasõja ajal koonduslaagris, getos, samuti aastatel 1941-1942 töö- ja ehituspataljonis või töö- ja ehituskolonnis viibimise aeg kolmekordselt;
- 4) represseeritud isiku puhul vahil alt, kinnipidamiskohast või asumiselt vabanemisele järgnenud aeg kuni Eestisse elama asumise õiguse andmiseni, kui isikult oli õigusvastaselt võetud õigus asuda elama Eestisse, poolteisekordselt;
- 5) paragrahvi 2 lõikes 2 nimetatud isiku vanema asumisel või kinnipidamiskohas oleku aeg kuni ajani, mil § 2 lõikes 2 nimetatud isikule anti luba ja reaalne võimalus Eestisse naasmiseks, kolmekordselt.

(2) Pensioniõiguslikku staaži arvestatakse ja tõendatakse riikliku pensionikindlustuse seaduses ja selle alusel antud õigusaktides kehtestatud korras.

§ 14. Õigus pensionilisale

(1) Represseeritud isiku, kes on viibinud kinnipidamiskohas või asumisel, samuti sõjavangis või II maailmasõja ajal koonduslaagris või getos viibinud või käesoleva seaduse § 2 lõikes 2 nimetatud isiku töövõimetuspensionile arvutatakse juurde pensionilisa 20 protsenti rahvapensionii määrast.

(2) Õigus lõikes 1 sätestatud pensionilisa säilimisele vastavalt riikliku pensionikindlustuse seaduse § 19 lõikele 4 laieneb ka isikutele, kes on invaliiduspensionilt või töövõimetuspensionilt üle viidud vanaduspensionile alates 2000. aasta 1. aprillist.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud ei kohaldata isikule, kellele riikliku pensionikindlustuse seaduse § 24 lõikest 3 lähtuvalt on määratud mõni muu riikliku pensionikindlustuse seaduse §-s 24 nimetatud pensionilisa.

(4) Riikliku pensionikindlustuse seaduse alusel määratud pensionile arvutatakse juurde pensionilisa tuumakatastroofi, tuumakatsetuse, samuti aatomielektrijaama avarii tagajärjel töövõime kaotuse protsendiga vähemalt 40 protsenti püsivalt töövõime tuks tunnistatud isikule 10 protsenti rahvapensioni määrast.

§ 15. Pensioniõiguste kulud

Käesoleva seaduse § 12 ja § 13 lõike 1 punktist 1 tulenevad kulud finantseeritakse riikliku pensionikindlustuse seaduse § 57 lõike 1 punktis 1 sätestatu kohaselt.

§ 16. Seaduse kohaldamine rehabiliteeritud isikule

Käesoleva seaduse § 12 punktis 1, § 13 lõike 1 punktis 2, § 13 lõike 1 punktis 4, § 13 lõikes 2 ja § 14 lõigetes 1-3 sätestatu laieneb ka rehabiliteeritud isikule.

5. PEATÜKK SEADUSE RAKENDAMINE

§ 17. Rakendussätted

(1) Maamaksuseaduses (RT I 1993, 24, 428; 1996, 41, 797; 89, 1589; 1997, 82, 1398; 1999, 27, 381; 95, 840; 2000, 95, 612; 2001, 102, 666; 2002, 44, 284; 2003, 71, 472) tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 11 täiendatakse lõikega 21 järgmises sõnastuses:
“(21) Kohalik omavalitsus võib vabastada maamaksust represseeritu

ja represseerituga võrdsustatud isiku okupatsioonire iimide poolt represseeritud isiku seaduse mõistes tema kasutuses oleva elamumaa osas, kui isik ei saa maa kasutusõiguse alusel rendi- või üüritulu.”;

2) paragrahvi 11 lõikes 3 asendatakse sõnad “2. lõikes” sõnadega “2. ja 21. lõikes”;

3) paragrahvi 11 lõikes 4 asendatakse sõnad “2. lõike” sõnadega “2. ja 21. lõike”.

(2) Kalapüügiseaduses asendatakse läbivalt sõnad “õigusvastaselt represseeritud isik” sõnadega “õigusvastaselt represseeritud isik ja represseerituga võrdsustatud isik” vastavas käändes.

(3) Riigilõivuseadust (RT I 1997, 80, 1344; 2001, 55, 331; 53, 310; 56, 332; 64, 367; 65, 377; 85, 512; 88, 531; 91, 543; 93, 565; 2002, 1, 1; 18, 97; 23, 131; 24, 135; 27, 151 ja 153; 30, 178; 35, 214; 44, 281; 47, 297; 51, 316; 57, 358; 58, 361; 61, 375; 62, 377; 90, 519; 102, 599; 105, 610; 2003, 4, 20; 13, 68; 15, 84 ja 85; 20, 118; 21, 128; 23, 146; 25, 153 ja 154; 26, 156 ja 160; 30, õiend; 51, 352; 66, 449; 68, 461; 71, 471) täiendatakse §-ga 297 järgmises sõnastuses:

“§ 297. Õigusvastaselt represseeritud isiku ja õigusvastaselt represseeritud isikuga võrdsustatud isiku vabastamine riigilõivu tasumisest

Represseeritu ja represseerituga võrdsustatud isik okupatsioonire iimide poolt represseeritud isiku seaduse mõistes on tema omandis oleva kinnisasja kohta käiva teabe osas vabastatud riigilõivu tasumisest käesoleva seaduse §-s 106 nimetatud toimingute eest.”

(4) Riikliku pensionikindlustuse seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 10 lõike 1 punktid 4 ja 5 tunnistatakse kehtetuks;

2) paragrahvi 24 lõike 1 punkt 2 ja lõige 2 tunnistatakse kehtetuks;

3) paragrahvi 28 lõike 2 punkt 13 ja lõike 3 punktid 1-3 tunnistatakse kehtetuks;

4) paragrahvi 60 lõige 5 tunnistatakse kehtetuks.

(5) Ühistranspordiseadust täiendatakse §-ga 281 järgmises sõnastuses:

§ 281. Represseeritu ja represseerituga võrdsustatud isiku sõidusoodustused

Riigisisel linil (kaasa arvatud komertssliin) raudtee-, maantee- ja vee liikluses hüvitatakse kuni 50 protsenti represseeritu ja represseerituga võrdsustatud isiku pileti hinnast Vabariigi Valitsuse kehtestatud ulatuses, tingimustel ja korras.”

§ 18. Seaduse jõustumine

(1) Käesolev seadus jõustub 2004. aasta 1. jaanuaril.

(2) Käesoleva seaduse § 7 lõige 2 ja § 17 lõige 5 jõustuvad 2005. aasta 1. jaanuaril.

Represseeritule ja represseerituga võrdsustatud isikule tervishoiuteenuste ja ravimite hüvitamise määrad, tingimused ja kord

Sotsiaalministri 19. veebruari 2004. a määrus nr 13

Määrus kehtestatakse "Okupatsioonirežiimide poolt represseeritud isiku seaduse" (RT I 2003, 88, 589) § 6 lõike 1 punktide 1-5 alusel.

1. PEATÜKK

ÜLDSÄTTED

§ 1. Reguleerimisala

Määrusega kehtestatakse õigusvastaselt represseeritud isikule ja represseerituga võrdsustatud isikule (edaspidi represseeritu) eriarstiabi tervishoiuteenuse osutajatele tasutud visiiditasu, meditsiiniliste abivahendite, ambulatoorseks raviks vajalike retseptiravimite ja hambaraviteenuste ostmisel tasutud summade ning taastusravi tuusiku hüvitamise määrad, tingimused ja kord.

§ 2. Mõisted

(1) Visiiditasu käesoleva määruse tähenduses on "Ravikindlustuse seaduse" (RT I 2002, 62, 377; 2003, 20, 116; 88, 591) § 70 alusel nõutav visiiditasu või tervishoiuteenuse osutajale makstav lisatasu eriarsti ambulatoorsele vastuvõtule pääsemiseks juhul, kui Eesti Haigekassa tervishoiuteenuse eest tasu maksmise kohustust üle ei võta.

(2) Meditsiiniline abivahend käesole-

va määruse tähenduses on "Ravikindlustuse seaduse" § 48 lõike 2 või "Sotsiaalhoolekande seaduse" (RT I 1995, 21, 323; 2001, 98, 617; 2002, 53, 336; 61, 375; 64, 393; 90, 521; 2003, 58, 338; 75, 498; 88, 591) § 12 lõike 2 alusel sotsiaalministri määrusega kehtestatud loeteludes nimetatud abivahend.

(3) Retseptiravim käesoleva määruse tähenduses on inimtervishoius kasutatav ravimpreparaat, mis väljastatakse apteegist retsepti alusel.

(4) Hambaraviteenus käesoleva määruse tähenduses on suupiirkonna pehmete ja kõvakudede haiguste, defektide, traumade ja kaasasündinud anomaaliade diagnostika, ravi ja ennetus, sealhulgas proteesimine, implantoloogia ja ortodontia.

(5) Taastusravi tuusik käesoleva määruse tähenduses on taastusraviteenuse osutamiseks tegevusluba omava isiku poolt väljastatav:

1) dokument, mis tõendab statsionaarsete või ambulatoorsete taastusraviteenuste osutamist (edaspidi taastusraviarve);

2) dokument, mis tõendab taastus-

ravi statsionaarse ravipäeva eest kindlustatud isiku omaosaluse määra tasumist juhul, kui teenuse osutamise eest tasu maksmise kohustuse on üle võtnud Eesti Haigekassa (edaspidi taastusravi omaosalus).

(6) Taastusravi käesoleva määruse tähenduses on häirunud funktsioonide taastamisele, säilitamisele või puudega kohanemisele suunatud tegevus. Taastusravi rakendab ravi ja menetlusi, et taastada komplekselt häirunud funktsioone meditsiinilisest, kehalisest, psüühilisest ja sotsiaalsest aspektist.

2. PEATÜKK

HÜVITISE MÄÄRAD JA HÜVITAMISE TINGIMUSED

§ 3. Hüvitise määrad

(1) Visiiditasu, retseptiravimite ja hambaraviteenuste hüvitise määr kokku ühe kalendriaasta kohta on kuni 450 krooni.

(2) Meditsiiniliste abivahendite hüvitise määr ühe kalendriaasta kohta on kuni 200 krooni.

(3) Taastusravi tuusiku hüvitise määr ühe kalendriaasta kohta kokku on kuni 500 krooni.

§ 4. Hüvitamise tingimused

(1) Hüvitamisele kuuluvad ainult represseeritu poolt teenuse osutajale tasutud visiiditasu ning meditsiiniliste abivahendite, retseptiravimite, hambaraviteenuste ja taastusravi omaosaluse eest tasutud summad, mida ei ole hüvitatud muust õigusaktist tuleneval alusel.

(2) Kui represseeritu poolt ühe kalendriaasta jooksul visiiditasu, meditsiiniliste abivahendite, retseptiravimite, hambaraviteenuste või taastusravi omaosaluse eest tasutud summa on väiksem § 3 asjaomases lõikes nimetatud hüvitise määrast, hüvitatakse tema poolt tegelikult tasutud summa.

(3) Taastusraviarvet ei hüvitata represseeritule rahas. Sotsiaalkindlustusamet võtab represseeritu poolt taastusraviteenuse osutajale tasumisele kuuluva summa maksmise kohustuse üle kuni § 3 lõikes 3 nimetatud määra ulatuses.

(4) Taastusravi tuusiku maksumus hüvitatakse represseeritule, kellele on määratud "Riikliku pensionikindlustuse seaduse" (RT I 2001, 100, 648; 2002, 53, 336 ja 338; 61, 375; 2003, 20, 116; 48, 343; 82, 549; 88, 589) alusel vanaduspension või kes on üle 63 aasta vana.

§ 5. Hüvitise taotlemise tähtaeg

Hüvitise taotlemiseks nõutavaid dokumente võib Sotsiaalkindlustusametile esitada kalendriaasta kestel, kuid mitte hiljem kui visiiditasu, meditsiiniliste abivahendite, retseptiravimite, hambaraviteenuste või taastusravi omaosaluse eest tasumisele järgneva kalendriaasta 15. jaanuaril.

3. PEATÜKK HÜVITAMISE KORD

§ 6. Hüvitise taotlemiseks esitatavad dokumendid

(1) Visiiditasu, meditsiiniliste abivahendite, retseptiravimite, hambaraviteenuste ja taastusravi omaosaluse eest tasutud summade hüvitamise taotlemiseks esitatavad dokumendid on:

- 1) avaldus;
- 2) esmakordsel taotlemisel "Okupatsioonire iimide poolt represseeritud isiku seaduse" § 8 lõikes 1 nimetatud represseeritu tunnistuse koopia;
- 3) tasumist tõendav dokument.

(2) Taastusraviarve hüvitamise taotlemiseks esitatavad dokumendid on:

- 1) avaldus;
- 2) esmakordsel taotlemisel "Okupatsioonire iimide poolt represseeritud isiku seaduse" § 8 lõikes 1 nimetatud represseeritu tunnistuse koopia;
- 3) arsti saatekiri.

§ 7. Avaldus

Avaldus peab sisaldama järgmisi andmeid:

- 1) represseeritu ees- ja perekonnanimi, isikukood;
- 2) represseeritu elukohta aadress;
- 3) märke, millisel §-s 3 nimetatud alusel hüvitist taotletakse;
- 4) taastusraviteenuse osutaja nimi ning eeldatav taastusravi alguse kuupäev, kui taotletakse taastusraviarve hüvitamist;
- 5) taotletava hüvitise suurus;
- 6) märke, kas rahalise hüvitise maksmist soovitakse pangakontole või posti vahendusel;
- 7) hüvitise maksmisel pangakontole represseeritu pangakonto number;
- 8) represseeritu allkiri ja kuupäev.

§ 8. Tasumist tõendav dokument

(1) Visiiditasu tasumist tõendav dokument peab sisaldama järgmisi andmeid:

- 1) eriarstiabi osutaja nimi, asukoha aadress ja registri- või isikukood;
- 2) tervishoiuteenust osutanud arsti või hambaarsti ees- ja perekonnanimi ning registreerimistõendi number, kelle vastuvõtule pääsemiseks visiiditasu maksti;
- 3) isiku, kellele tervishoiuteenust osutati, ees- ja perekonnanimi;
- 4) visiiditasuna makstud summa;
- 5) dokumendi vormistaja ees- ja perekonnanimi, allkiri ja tasumise kuupäev.

(2) Meditsiinilise abivahendi eest tasumist tõendav dokument peab sisaldama järgmisi andmeid:

- 1) meditsiinilise abivahendi müüja nimi, asukoha aadress ja registrikood;
- 2) isiku, kelle tarbeks abivahend väljastati, ees- ja perekonnanimi;
- 3) meditsiinilise abivahendi nimetus, hind, tasutud summa;
- 4) dokumendi vormistaja ees- ja perekonnanimi, allkiri ja tasumise kuupäev.

(3) Retseptiravimi eest tasumist tõendav dokument peab sisaldama järgmisi andmeid:

- 1) apteegi nimi, asukoha aadress ja registrikood;
- 2) isiku, kellele retsept väljastati, ees- ja perekonnanimi;
- 3) ravimi nimetus, hind, tasutud summa;
- 4) dokumendi vormistaja ees- ja perekonnanimi, allkiri ja tasumise kuupäev.

(4) Hambaraviteenuse eest tasumist tõendav dokument peab sisaldama järgmisi andmeid:

- 1) hambaraviteenuse osutaja nimi, asukoha aadress ja registri- või isikukood;
- 2) hambaraviteenust osutanud hambaarsti ees- ja perekonnanimi ning registreerimistõendi number;

- 3) isiku, kellele hambaraviteenust osutati, ees- ja perekonnanimi;
- 4) hambaraviteenuse nimetus, hind, tasutud summa;
- 5) hambaraviteenuse osutamise kuupäev;
- 6) dokumendi vormistaja ees- ja perekonnanimi, allkiri ja tasumise kuupäev.

(5) Taastusravi omaosaluse tasumist tõendav dokument peab sisaldama järgmisi andmeid:

- 1) taastusraviteenuse osutaja nimi, asukohaaadress, registrikood;
- 2) isiku, kellele taastusraviteenust osutati, ees- ja perekonnanimi;
- 3) tasutud omaosalus;
- 4) taastusravil viibimise periood;
- 5) dokumendi vormistaja ees- ja perekonnanimi, allkiri ja tasumise kuupäev.

§ 9. Arsti saatekiri

Arsti saatekiri peab olema vormistatud kooskõlas sotsiaalministri 6. mai 2002. a määrusega nr 76 "Tervishoiuteenuste osutamist tõendavate dokumentide loetelu ja vormid ning tervishoiuteenuste dokumenteerimise kord" (RTL 2002, 59, 891; 2003, 64, 926).

§ 10. Dokumentide menetlemine

(1) Sotsiaalkindlustusamet registreerib esitatud dokumendid ja kontrollib esitatud dokumentide vastavust õigusaktidega kehtestatud nõuetele.

(2) Kui dokumentides esineb puudusi, sealhulgas andmete mitteloetavust, teatab Sotsiaalkindlustusamet hüvitise taotlejale kirjalikult puuduste kõrvaldamise tähtaja.

§ 11. Hüvitise maksmine

(1) Sotsiaalkindlustusamet kannab § 3 lõigetes 1 ja 2 nimetatud hüvitise ning § 3 lõikes 3 nimetatud hüvitise juhul, kui hüvitamisele kuulub taastusravi omaosalus, represseeritu pangakontole

või maksab välja posti vahendusel kalendriaasta 1. augustiks eeldusel, et nõutavad dokumendid on Sotsiaalkindlustusametile esitatud hiljemalt 15. juunil või järgmise kalendriaasta 1. märtsiks, kui nõutavad dokumendid on esitatud hiljemalt 15. jaanuaril.

(2) Hüvitise maksmisel ümardatakse väljamakstav hüvitise summa täiskroonideks. Summat alla 50 senti ei arvestata ning 50 senti ja üle selle ümardatakse kroonini.

§ 12. Taastusraviarve hüvitamine

(1) Sotsiaalkindlustusamet väljastab kümne tööpäeva jooksul pärast taastusraviarve hüvitamiseks nõutavate dokumentide esitamist represseeritule kirjaliku garantii avalduses nimetatud taastusraviteenuse osutajale esitamiseks, milles kinnitatakse taastusraviarve eest tasumise kohustuse ülevõtmist kuni § 3 lõikes 3 nimetatud määra ulatuses, kuid mitte rohkem kui taastusraviarve tegeliku maksumuse ulatuses. Garantii kehtib Sotsiaalkindlustusameti poolt määratud tähtajani.

(2) Taastusraviarve eest tasumisele kuuluva summa, mis ületab Sotsiaalkindlustusameti poolt väljastatud kirjalikus garantiis nimetatud summat, tasub represseeritu taastusraviteenuse osutajale.

(3) Taastusraviteenuse osutaja esitab taastusraviarve Sotsiaalkindlustusametile hiljemalt taastusraviteenuse osutamise kuule järgneval kuul. Taastusraviarve peab sisaldama järgmisi andmeid:

- 1) taastusraviteenuse osutaja nimi, asukohta aadress, registrikood ja pangakonto number;
- 2) isiku, kellele taastusravi osutati, ees- ja perekonnanimi;
- 3) osutatud taastusraviteenuste nimetused;
- 4) taastusravil viibimise periood;
- 5) taastusravi maksumus ja Sotsiaalkindlustusameti poolt tasumisele kuuluv summa;

6) dokumendi vormistaja ees- ja perekonnanimi, allkiri ja kuupäev.

(4) Sotsiaalkindlustusamet kannab taastusraviteenuse osutaja pangakontole kirjalikus garantiis nimetatud summa ühe kuu jooksul pärast taastusraviarve kättesaamist. Juhul kui kirjalikus garantiis nimetatud summa on suurem osutatud taastusraviteenuse tegelikust maksumusest, kannab Sotsiaalkindlustusamet taastusraviteenuse osutaja pangakontole taastusravi tegeliku maksumuse.

§ 13. Hüvitamisest keeldumine

Sotsiaalkindlustusamet keeldub hüvitamisest, kui:

- 1) puudub hüvitamiseks ettenähtud alus;
- 2) isik on teadvalt esitanud valeandmeid;
- 3) avaldus hüvitise taotlemiseks on esitatud pärast §-s 5 nimetatud tähtpäeva;
- 4) hüvitist on makstud hüvitise määra ulatuses.

4. PEATÜKK

RAKENDUSSÄTTED

§ 14. Hüvitamise taotlemine kuni represseeritu tunnistuse väljastamiseni

Kuni 1. jaanuarini 2005. a asendab § 6 lõike 1 punktis 2 ja lõike 2 punktis 2 nimetatud represseeritu tunnistust rehabiliteerimistunnistus või arhiiviteatis või muu dokument, millest nähtub isiku represseerimine ja asumisel oleku või vangistuse aeg.

§ 15. Määruse kohaldamine

Määrust kohaldatakse tagasiulatuvalt 1. jaanuarist 2004. a.

Represseeritu tunnistuse andmise korra ning taotluse ja tunnistuse vormi kehtestamine ning represseeritu tunnistusi väljastava asutuse määramine

Vabariigi Valitsuse 27. veebruari 2004. a määrus nr 52

Määrus kehtestatakse “Okupatsioonirežiimide poolt represseeritud isiku seaduse” (RT I 2003, 88, 589) § 8 lõike 2 alusel.

1. PEATÜKK

REPRESSEERITU TUNNISTUSI VÄLJASTAVA ASUTUSE MÄÄRAMINE

§ 1. Represseeritu tunnistusi väljastava asutuse määramine

Represseeritu tunnistusi (edaspidi tunnistus) väljastab Sotsiaalkindlustusamet (edaspidi tunnistuse andja).

2. PEATÜKK

TUNNISTUSE ANDMISE KORD

§ 2. Tunnistuse taotlemine

(1) Tunnistuse saamiseks esitab isik koos vormikohase taotlusega tunnistuse andjale:

- 1) Eesti Vabariigi kodaniku passi või isikutunnistuse või 16. juunil 1940. a Eesti Vabariigis elamise õigust tõendava dokumendi koos isikut tõendava dokumendiga;

- 2) sünnitunnistuse, kui isik taotleb enda tunnistamist vastavaks “Okupatsioonirežiimide poolt represseeritud isiku seaduse” § 2 lõikes 2 sätestatud tingimustele;

- 3) represseerimist ning repressiooni alguse ja lõpu aega tõendava dokumendi, või kui isik taotleb enda tunnistamist vastavaks “Okupatsioonirežiimide poolt represseeritud isiku seaduse” § 2 lõikes 2 sätestatud tingimustele, vanema represseerimist ning repressiooni alguse ja lõpu aega tõendava dokumendi;

- 4) “Seaduse kohtuväliselt represseeritud ja alusetult süüdimõistetud isikute rehabiliteerimise kohta” (RT 1992, 7, 103; RT I 1993, 76, 1128) alusel tehtud rehabiliteeriva kohtuotsuse, kui isik taotleb enda tunnistamist vastavaks “Okupatsioonirežiimide poolt represseeritud isiku seaduse” § 2 lõike 1 punktis 6 sätestatud tingimustele.

- (2) Vajaduse korral tuleb taotlejal esitada muid dokumente, mis tõendavad isiku vastavust “Okupatsioonirežiimide poolt represseeritud isiku seaduse”

§ 2 lõigetes 1 või 2 või § 4 lõikes 1 sätestatud tingimustele.

§ 3. Taotluse läbivaatamine

Tunnistuse andja vaatab taotluse ning sellele lisatud dokumendid läbi ja teeb otsuse tunnistuse väljastamise või väljastamisest keeldumise kohta 30 päeva jooksul. Menetlustähtaega võib asja erilise keerukuse tõttu pikendada kuni 60 päeva võrra.

§ 4. Tunnistuse kättetoimetamine

Tunnistuse andja toimetab taotlejale tunnistuse kätte posti teel tähtkirjaga või annab isikule tunnistuse andja asukohas kätte allkirja vastu, lähtudes taotluses tehtud valikust.

§ 5. Tunnistuse väljastamisest keeldumine

Tunnistuse andja keeldub tunnistuse väljastamisest “Okupatsioonirežiimide poolt represseeritud isiku seaduse” §-s 9 sätestatud alustel.

3. PEATÜKK

TAOTLUSE VORM JA TUNNISTUSE VORM

§ 6. Taotluse vorm

Taotluse vorm on toodud käesoleva määruse lisas 1.

§ 7. Tunnistuse vorm ja tunnistusele kantavad andmed

(1) Tunnistuse vorm on toodud käesoleva määruse lisas 2.

(2) Tunnistus on valgest plastikust, suurusega 55×85 mm.

(3) Tunnistuse esiküljele kantakse järgmised andmed:

- 1) tunnistuse number;
- 2) isiku ees- ja perekonnanimi ning isikukood või selle puudumisel sünniaeg;
- 3) tunnistuse väljaandmise alus;
- 4) tunnistuse väljaandnud asutuse juhi või tema poolt volitatud isiku nimi ja allkiri;
- 5) väljaandja nimi ja pitsers;
- 6) tunnistuse väljaandmise kuupäev.

(4) Tunnistuse tagaküljel on väike riigivapp.

(5) Tunnistus kehtib koos isikut tõendava dokumendiga.

4. PEATÜKK

RAKENDUSSÄTE

§ 8. Määruse rakendamine

Kuni 1. jaanuarini 2005. a võib represseeritu "Okupatsioonirežiimide poolt represseeritud isiku seaduses" sätestatud hüvitiste või soodustuste taotlemisel kasutada represseeritu tunnistuse asemel rehabiliteerimistunnistust, arhiiviteatist või muud dokumenti, millest nähtub isiku represseerimine ja asumisel oleku või vangistuse aeg.

RIIGIMUUSEUMID

Vastavalt seadusele on represseeritul ja represseerituga võrdsustatu isikul tunnistuse ettenäitamisel õigus külastada tasuta riigimuseume:

C. R. Jakobsoni Talumuuseum

Eesti Ajaloomuuseum

Eesti Arhitektuurimuuseum

Eesti Kunstimuuseum

Eesti Loodusmuuseum

Eesti Meremuuseum

Eesti Piimandusmuuseum

Eesti Põllumajandusmuuseum

Eesti Rahva Muuseum

Eesti Spordimuuseum

Eesti Tarbekunsti- ja Disainimuuseum

Eesti Teatri- ja Muusikamuuseum

Eesti Tervishoiu Muuseum

Eesti Vabaõhumuuseum

Harjumaa Muuseum

Hiiumaa Muuseum

Isaku Muuseum (Ida-Viru maakond)

Järvamaa Muuseum

Laidoneri Muuseum

Läänemaa Muuseum

Mahtra Talurahvamuuseum (Rapla maakond)

Palamuse O. Lutsu Kihelkonnakoolimuuseum

(Jõgeva maakond)

Põlva Talurahvamuuseum

Pärnu Muuseum

Rannarootsi Muuseum

Saaremaa Muuseum

Tartu Kunstimuuseum

Tartumaa Muuseum

Tuletõrjemuuseum

Valga Muuseum

Viljandi Muuseum

Võrumaa Muuseum/Dr. Fr.R. Kreutzwaldi Memoriaalmuuseum

Vabariigi Valitsuse 27. veebruari 2004. a määruse nr 52 "Represseeritu tunnistuse andmise korra ning taotluse ja tunnistuse vormi kehtestamine ning represseeritu tunnistusi väljastava asutuse määramine" lisa 1

REPRESSEERITU TUNNISTUSE TAOTLUS

1. Taotluse esitamise kuupäev
2. Taotleja nimi, isikukood ja postiaadress
.....
.....
3. Taotluse sisu: selgitus, millisele "Okupatsioonire iimide poolt represseeritud isiku seaduse" sätestatud alusele taotleja enda vastavaks tunnistamist taotleb.
.....
.....
4. Taotlusele lisatud dokumentide loetelu
.....
.....
5. Kinnitan, et minu suhtes puuduvad "Okupatsioonire iimide poolt represseeritud isiku seaduse" § 2 lõikes 3 või § 4 lõikes 2 sätestatud represseeritaks või represseeritud isikuga võrdsustatud isikuks tunnistamist takistavad asjaolud.
 - "Okupatsioonire iimide poolt represseeritud isiku seaduse" § 2 lõige 3 - Represseeritaks ei loeta käesoleva paragrahvi lõikes 1 või 2 kirjeldatud isikut, kes on töötanud lõikes 1 nimetatud represseeritute kohaldanud asutuse koosseisus, välja arvatud alama taseme teenindava või majanduspersonaliga hulka kuuluvana, ning isikut, kes astus ÜK(b)P-sse enne 1954. aasta 1. jaanuari, samuti isikut, keda karistati kuriteo eest, mis oleks olnud karistatav ka Eesti Vabariigi seaduste alusel.
 - "Okupatsioonire iimide poolt represseeritud isiku seaduse" § 4 lõige 2 - Represseerituga võrdsustatuks ei loeta isikut, kes mobiliseeriti Punaarmeele kui ÜK(b)P, ÜLKNÜ või ELKNÜ liige või liikmepärijaks või kes kuulus NKVD (MVD) hävitus- või rahvakaitsepataljoni või töölispolgu koosseisu või kes mobiliseeriti Saksa sõjaväkke NSDAP liikmena või liikmepärijana ning kes vastab käesoleva seaduse § 2 lõikes 3 sätestatud tingimustele.
6. Kinnitan, et ei saa ega ole saanud välisriigilt kompensatsiooni alates 1940. aasta 16. juunist Eesti riikliku iseseisvuse taastamise eest peetud relvastatud võitlusest osavõtu eest ega invaliidistumise eest mobiliseerituna või ajateenijana NSV Liidu relvajõududes. Kinnitan, et NSV Liidu relvajõudude koosseisus ma ei võtnud osa Eesti territooriumil represseeritute läbiviimisest.
7. Soovin tunnistuse kätetoimetamist - ametiasutuses allkirja vastu/tähtkirjaga posti teel taotluse punktis 2 märgitud aadressil.
8. Olen teadlik, et "Karistusseadustiku" § 280 näeb ette ametiasutusele valeandmete esitamise eest, kui see on toime pandud ametliku dokumendi või muu hüve või tulu saamiseks karistusena rahalise karistuse või kuni üheaastase vangistuse.
8. Taotleja allkiri

Vabariigi Valitsuse 27. veebruari 2004. a määruse nr 52 "Represseeritu tunnistuse andmise korra ning taotluse ja tunnistuse vormi kehtestamine ning represseeritu tunnistusi väljastava asutuse määramine"

REPRESSEERITU TUNNISTUS NR 00120

Isiku nimi: **Paul Kuusk**
Isikukood: **33011120235**

Välja antud "Okupatsioonire iimide poolt represseeritud isiku seaduse" alusel.
Represseeritu tunnistus kehtib koos isikut tõendava dokumendiga!

Asutuse juhi või tema poolt volitatud isiku nimi ja allkiri: Ants Õiglane

Väljaandmise kuupäev 21.05.2004 Sotsiaalkindlustusamet

**Seaduse tõlgendamise ja Murtud Rukkilille
märgiga seotud küsimustega pöörduge
palun**

Justiitsministeeriumisse

Tõnismägi 5a, 15191

Tel 620 8100

Faks 620 8109

E-post info@just.ee

**Pensioniga seotud soodustuste,
tervishoiuteenuste ja ravimite hüvitamise
küsimustega pöörduge palun kas**

Sotsiaalministeeriumisse

Gonsiori 29, 15027 Tallinn

Tel 626 9301

Faks 699 2209

E-post info@sm.ee

või

Sotsiaalkindlustusametisse

Lembitu 12, 15092 Tallinn

Tel 6408120, 6408140

Faks 640 8155

E-post ska@ensib.ee

Et rukkililled õitseksid

Pool sajandit elasime valus. See haavas sügavalt. Ja armid jäävad igaveseks. Viimasest on natukene ka kasu, et noorem põlvkond samuti mäletaks – kes minevikku ei mäleta elab ju tulevikuta. Meie tulevik peab jätkuvalt olema vaba, meie omal Eestimaal. Et vabadust hoida, tuleb õppida ka minevikust. Ma olen õnnelik, et tänane noorem põlvkond mõistab ja mäletab. Poleks ju muidu saanud võimalikuks see, et 1. jaanuaril 2004 jõustus Okupatsioonirežiimide poolt represseeritud isiku seadus. Õigus on avanud ka meie väravad, et õigus pääseks võidule.

Trükis, mida käes hoiad, ongi väikene abivahend Sulle, et tutvustada uut seadust ja sellega kaasnevaid määrusi. Loodan et see aitab Sind.

Loodan koos Sinuga kogu hingest, et Eestimaa rukkipõllud jääksid edasi haljendama. Loodan ühes Sinuga kogu südamest, et mitte kunagi enam võõra mehe tanksaabas ei astuks puruks rukkilille – meie lille. On üks laul, milles manitsetakse laululinnule mitte liiga tegema, sest linnuhaldjas mäletab ebaõiglust. Ja toob õigluse tagasi maa peale. Nagu lillele ega linnule ei tohi liiga teha, ei tohi seda mitte kellelegi elavale. Valu mälu on pikk.

Sügava austusega,

Enno Uibo
Murtud Rukkilille Ühing

Väljaandja:

Murtud Rukkilille Ühing
74601 Harjumaa
Kuusalu, Kursi tee 8
Tel 6 072 501
e-post: rehi@hot.ee